

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-111
Karar Sayısı : **10-52/1001-378**
Karar Tarihi : 05.08.2010

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Harun GÜNDÜZ, Şamil PİŞMAF

C. ŞİKAYET EDEN : Esaş Akaryakıt Dağıtım Nak. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Mesut BİLGİN
Hacıhalil Mah. Atatürk Cad. Ziraat Bankası Karşısı Bina 3 Kat:3
Gebze/Kocaeli

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILANLAR : - Aytemiz Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama A.Ş. halefi
Lukoil Eurosia Petrol A.Ş.
Kore Şehitleri Cad. Yüzbaşı Kaya Aldoğan Sok. No:9 34394
Esentepe-Şişli/İstanbul
- Aytemiz Petrol San. ve Tic. A.Ş.
Söğütluçeşme Cad. No:89 Kadıköy/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: **Esaş Akaryakıt Dağıtım Nak. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. ile Aytemiz Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama A.Ş. arasında yapılan anlaşmanın 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırı olduğu iddiası.**

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 26.04.2010 tarih ve 3369 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 16.06.2010 tarih ve 2010-1-111/İİ-10-383.HG sayılı İlk İnceleme Raporu, 24.06.2010 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine düzenlenen 28.07.2010 tarih ve 2010-1-111/ÖA-10-383.HG sayılı Önaraştırma Raporu 28.07.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-110/284 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

Diğer taraftan şikâyetçi tarafından gönderilen ve kurum kayıtlarına 02.08.2010 tarih ve 6064 sayı ile intikal eden yazıda, başvurunun geri alındığı ifade edilmiştir.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet başvurusunda özetle; Aytemiz Petrol Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Aytemiz)'nin maliki bulunduğu ve tapu bilgilerinin ilgili raporda yer aldığı taşınmazın mülkiyetinin ve işletme hakkının 24.07.2004 tarihinde Aytemiz ve Esaş Akaryakıt Dağıtım Nak. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Esaş) arasında akdedilen bir protokolle Esaş'a devredildiği, söz konusu protokol uyarınca devir anında taşınmaz üzerinde Turcas lehine kurulu bulunan intifa hakkı çerçevesinde 17.07.2010 tarihine kadar istasyonun Turcas (Shell&Turcas) bayrağı altında işletilmesinin, bu tarihten itibaren ise Aytemiz Akaryakıt Dağıtım ve Pazarlama A.Ş. (Aytemiz Akaryakıt) lehine 15 yıl süreli intifa hakkı tesis edilerek Esaş ile Aytemiz Akaryakıt arasında imzalanacak tip bayilik sözleşmesi çerçevesinde söz konusu süre boyunca istasyonun Aytemiz Akaryakıt bayii olarak işletilmesinin kararlaştırıldığı, protokol hükümlerine uyulmaması haline karşılık olarak (.....) ABD Doları cezai şart öngörülmüş olduğu belirtilmekte;

50 ilgili protokolün süreye ilişkin 6. maddesinin ve bu maddenin uygulanmasını teminen getirilmiş olan cezai şarta ilişkin 7. maddesinin taraflar arasında 5 yılı aşar nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içeren bir sözleşme yapılması yönünde zorlama teşkil ettiği öne sürülerek söz konusu hükümlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil ettiği öne sürülmektedir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; başvuruya konu dikey anlaşmanın 17.07.2015 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma ve uygulanma imkanı bulunduğu, şikâyet konusu iddialarla ilgili olarak 4054 Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına yer olmadığı görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

60 Dosyadaki bilgilere göre şikâyet konusu protokol uyarınca, lehine 17.07.2010 tarihinden geçerli olmak üzere 15 yıl intifa hakkı tesis edileceği karara bağlanan Aytemiz Akaryakıt, genel kurulunun 06.12.2006 tarihli ve 6698 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan kararı uyarınca unvan değişikliğine giderek Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş. unvanıyla faaliyetlerini sürdürmüştür. 2008 yılında Aytemiz Grubu tarafından kontrol edilen şirket, Rekabet Kurulunun 14.08.2008 tarihli ve 08-50/748-304 sayılı kararı ile izin verilen işlem neticesinde Lukoil Eurasia Petrol A.Ş.'ye devredilmiştir. Söz konusu şirket hâlihazırda Lukoil Grubunca kontrol edilmektedir.

70 Diğer yandan, mevcut durumda ilgili şirketin Lukoil tarafından kontrol edilmesi nedeniyle, raportörlerce söz konusu iddialara ilişkin olarak Lukoil'e gönderilen bilgi isteme yazısına istinaden Lukoil iştiraki Akpet tarafından gönderilen cevabi yazıda özetle; ilgili protokolün Aytemiz Akaryakıt ile değil, Aytemiz ile imzalanmış olduğu, protokolün imzalandığı dönemde her ne kadar Aytemiz ve Aytemiz Akaryakıt arasında organik bağ olsa da Aytemiz Akaryakıt'ın yani şimdiki unvanıyla Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş.'nin hisselerinin 24.11.2008 tarihi itibarıyla Lukoil'e devredilmesi sonucu, söz konusu bağın ortadan kalktığı, bu nedenle anılan protokolün taraf itibarıyla şirketleriyle herhangi bir ilgisi bulunmadığı ve uygulayıcısının Aytemiz olduğu belirtilmiştir. Bu halde şikâyet konusu protokolün Aytemiz ile Esaş arasında imza edildiği, ancak söz konusu protokol uyarınca Aytemiz Akaryakıt lehine 17.07.2010 tarihinden itibaren 15 yıl süreyle geçerli olacak intifa hakkı tesis edilmesinin karara bağlandığı anlaşılmaktadır.

I.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

80 Şikâyet konusu protokolün incelenmesinden, Aytemiz'e ait olan akaryakıt satış ve servis istasyonunun, 24.07.2004 tarihinde protokolde kararlaştırılan bedel mukabilinde Esaş'a devredildiği, bununla birlikte devir anında istasyon üzerinde bir başka dağıtım şirketi lehine 17.07.2010 tarihine kadar geçerli intifa bulunduğu, söz konusu protokolde ayrıca, diğer dağıtım şirketi lehine mevcut olan intifa hakkının sona ereceği 17.07.2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 15 yıl süreyle Aytemiz Akaryakıt lehine intifa hakkı tesis edilmesinin ve aynı süreler için geçerli olmak üzere Aytemiz Akaryakıt ve Esaş arasında bayilik sözleşmesi yapılmasının, istasyondaki gaz satışının ise intifa süresince Aytemiz Gaz ile yapılan sözleşme çerçevesinde sürdürülmesinin karara bağlandığı görülmektedir. Yine protokolün ilgili hükümlerinin hayata geçirilmesini teminen protokolün 7. maddesinde belirlenen tutarda cezai şart öngörülmüştür.

Bununla birlikte, bir önceki bölümde yer verildiği üzere; her ne kadar sözleşme yapma vaadi şeklindeki bahse konu protokolde intifa ve bayilik sözleşmelerinin tarafı olarak Aytemiz Akaryakıt ve Aytemiz Gaz şirketleri görünmekte ise de, Akpet'ten alınan yazıya göre anlaşmanın tarafının Aytemiz olduğu anlaşılmaktadır.

10-52/1001-378

2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar dikey anlaşma olarak tanımlanmaktadır. Rekabet Kurulunun ve Danıştay'ın konuyla ilgili olarak daha önce almış olduğu kararlar ile de sabit olduğu üzere, bayilik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğü süresine etki eden intifa sözleşmeleri ve kira sözleşmelerinin tamamı tek bir dikey anlaşma olarak kabul edilmektedir. Bu dikey anlaşmalar ile bayiye 5 yıldan uzun süreli rekabet yasağı getirilmesi, söz konusu dikey ilişkiyi grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarmaktadır.

Bahse konu protokolün tarafları ve içeriği dikkate alındığında, söz konusu protokolün ve protokol uyarınca kurulacak olan intifa hakkı ile bayilik sözleşmesinin 17.07.2010 tarihinden itibaren geçerli bir dikey anlaşma niteliğinde olduğu ve söz konusu anlaşma uyarınca Esaş üzerine yine 17.07.2010 tarihinden itibaren 15 yıl süre ile rekabet etmeme yükümlülüğü getirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Rekabet Kurulunun konuya ilişkin yakın tarihli pek çok kararında açıkça ortaya konulduğu üzere; 18.09.2005 tarihinden sonra yapılan ve alıcı (bayi) üzerine beş yıldan uzun süreli rekabet etmeme yükümlülüğü getiren dikey anlaşmaların, "*azami hadde indirgeme ilkesi*" gereğince yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle grup muafiyetinden yararlanma imkânı bulunmaktadır. Şikâyet konusu protokol ise 24.07.2004 tarihinde yapılmış olmakla birlikte, yukarıda detayları verilen nedenlerle anlaşma 17.07.2010 tarihinden itibaren hüküm ve sonuçlarını doğurmaya başladığından, söz konusu anlaşmanın 17.07.2015 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma ve uygulanma imkanı olduğu kanaatine varılmıştır.

Yukarıda yer verilen gerekçeler ve şikâyetin geri alındığı dikkate alınarak, şikâyet konusuna ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre; Esaş Akaryakıt Dağıtım Nak. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. ile Aytemiz Petrol Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasında yapılan dikey anlaşmanın, 17.7.2015 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına; bu nedenle, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.